

Література:

1. Андрійчук В.Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу: підручник. К.: КНЕУ, 2013. 779 с.
2. Антощенкова В.В. Ціноутворення в молокопродуктовому підкомплексі України: тенденції та перспективи. *Вісник Харківського національного технічного університету сільського господарства. Економічні науки*. Х.: ХНТУСГ, 2016. Вип. 163. С. 72-81.

ДУАЛЬНА ОСВІТА ЯК ЗАПОРУКА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА: ВИКЛИКИ ЧАСУ

*Левченко Я.С., доцент
Харківський національний автомобільно-дорожній університет*

Дуальна система освіти виникла у Німеччині після ухвалення у 1969 році закону про професійне навчання. У вищу дуальну школу там приймають абітурієнтів із середньою освітою. Навчання триває три роки. Студенти самі обирають компанії, в яких хотіли б працювати і домовляються з їх керівництвом. Далі – заняття із куратором, котрий отримує за це додатково 538 євро. На канікулах студент не відпочиває, а працює. Наприкінці навчання пише роботу не з теоретичної, а з практичної теми, близької до того, чим він займався у компанії. Сьогодні у Німеччині діють 1563 програми дуального навчання. Найбільше їх в інженерії – 39%, та в економіці – 32%. Охочих одночасно вчитися і працювати багато: у Німеччині на одне місце близько 80 претендентів. Торгово-промислова палата має цілу базу підприємств, які готові брати участь у такій системі освіти. Кожна п'ята компанія вчить студентів на виробництві, готуючи для себе майбутні кадри. Керівництво підприємства не остерігається, що освічених працівників «переманить» інший роботодавець: за статистикою, двоє з трьох учнів залишаються на своєму місці роботи.

У Німеччині трохи більше половини абітурієнтів (51,7%) обирають саме дуальну освіту. Середня зарплата під час такого навчання становить 876 євро на місяць. Її платить підприємство. Триває навчання від двох до трьох із половиною років. 70% навчальних годин студент проводить на виробництві, 30% – у навчальному закладі. Після отримання дуальної освіти шукають роботу лише 4% випускників. Для порівняння: з-поміж тих, хто проходить навчання без реальної практики, відразу працевлаштуватися не може кожен п'ятий (19%). 20% німецьких підприємств беруть участь у дуальній освіті. Переважно малі та середні. Інвестують близько 18 тис. євро на рік на кожного учня (більшість цієї суми йде на його зарплату). Але завдяки праці учня 70% інвестицій повертаються ще під час навчання. Держава бере участь у витратах бізнесу на дуальну освіту. Сума сягає 7 млрд євро на рік.

Що це дає країні? Німецькі малі й середні підприємства – конкурентні на світовому ринку. Молодіжне безробіття становить лише 7,2%. В Україні ж

рівень безробіття серед молодих людей віком до 24 років, за даними Державної служби статистики, становить 17,1% (дані за 2018 р) [1].

Досвід Німеччини вже повторили Канада, Австрія, Швейцарія та багато інших розвинутих країн. Там близько половини усіх студентів користуються саме такою формою навчання. У Великобританії до 2020 року на підприємствах планують створити три мільйони робочих місць на підтримку дуальної програми. У Лондоні вирахували, що це дуже вигідно: кожен [2].

Для прикладу, дуальна система у Польщі – це 3 роки навчання на бакалавраті, за які студент не тільки відвідуватиме лекції та заняття, але й отримує практичні знання – на роботі в відомій компанії, з якою співпрацює університет. Організація такого навчання залежить від університету, але як правило, польські вищі встановлюють графік – 3 дні на роботі та 2 дні на заняттях. Зазвичай по закінченню 2 семестрів, тобто першого року навчання, студент продовжує наступні роки в системі дуальному. До мінусів дуальної освіти у Польщі можна віднести тільки той факт, що дана форма доступна не в кожному університеті та не на кожній спеціальності. Причиною є напевно те, що дуальне навчання у Польщі з'явилося не так давно та не було популярним. Дотепер. Але все більше охочих навчатись на такій формі, що в найближчому часі, однозначно, призведе до розширення дуальної системи освіти серед польських університетів [3].

Росія таким чином готує слюсарів-мехатроніки, фахівців зі складської логістики, пекарів та кухарів, в Індії перші молоді люди вводяться в основи обробки металів, а в Бразилії двоїсте освіту проходять механіки-інструментальники. До того ж існують проекти співпраці з Китаєм і Таїландом. І в Малайзії також вже існує кваліфікація, заснована на кваліфікації «майстер-ремісник» в Німеччині.

Але реалізація не завжди проста: Словаччина, наприклад, повинна була спершу ввести в дію новий Закон про професійну освіту, перш ніж професійне навчання могло початися [4].

Дуальна форма навчання, яку пропонують у МОНУ, передбачає поєднання навчання у ВНЗ з навчанням на робочих місцях. Лекційні заняття проводять в університетських аудиторіях, а практичні та лабораторні, а також курсові проекти – в компанії. Навчання за такої системи дасть можливість студенту повноцінно виконувати свої обов'язки, отримує стипендію, наближену до зарплатні.

Забезпечення якості вищої освіти є вимогою сучасності, ключовим принципом Болонської декларації та незаперечним пріоритетом для академічної спільноти і державної освітньої політики країн Європи та інших розвинених країн світу.

На жаль, Україна не є лідером у сфері забезпечення якості вищої освіти, у країні спостерігаються процеси деградації окремих закладів вищої освіти, прояви академічної недобросовісності, надання неякісних освітніх послуг, відсутність взаємодії та довіри між стейкхолдерами [5].

Література:

1. Дуальна освіта – партнерство вишів і бізнесу. URL: https://dt.ua/EDUCATION/dualna-osvita-partnerstvo-vishiv-i-biznesu-295022_.html (дата звернення: 07.10.2019).
2. Вчитися на роботі: як працюватиме дуальна освіта в Україні. URL: <https://uain.press/articles/vchytysya-na-roboti-yak-zapratsyuue-dualna-osvita-v-ukraini-943921> (дата звернення: 07.10.2019).
3. Дуальна освіта в Польщі – що це таке? URL: <https://entrant.eu/dualna-osvita-v-polshhi-shho-tse-take> (дата звернення: 07.10.2019)
4. Dual training worldwide. The German model of dual education is catching on worldwide. URL: <https://www.deutschland.de/en/topic/knowledge/education-learning/dual-training-worldwide> (date of request: 07.10.2019).
5. Місія та стратегія Агентства. URL: <https://naqa.gov.ua/місія-та-стратегія-агентства> (дата звернення: 07.10.2019).

ОСОБЛИВОСТІ ВУЗІВСЬКОЇ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ, МОЖЛИВІ МЕХАНІЗМИ ЇЇ ВИБУДОВУВАННЯ, КОРЕКЦІЇ І РОЗВИТКУ

*Можайкіна Н.В., к.е.н., доцент,
Харківський національний університет міського господарства
ім. О.М. Бекетова*

Корпоративна університетська культура – складна і своєрідна форма життєдіяльності організацій, що дозволяє говорити про університет як про самоорганізовану систему, побудовану на принципах самоцінності знань та волі навчання, що і є конкретним способом реалізації ідеї університету.

В останні роки корпоративну культуру стали визнавати одним з основних показників, необхідних для правильного розуміння і управління розвитком як організацій, так і університетів. Сам термін «корпоративна культура» говорить про те, що це поняття зародилося в бізнес-середовищі, стосовно діяльності корпорацій, націлених на отримання максимального прибутку, де важливим був «колективний посил», командна робота і де людському фактору відводилася ключова роль. Згодом це визначення стало використовуватися ширше. Стосовно до вищих навчальних закладів цей термін також можна використовувати, адже будь-який університет – це свого роду корпорація.

У вітчизняній літературі ще недостатньо проаналізовано особливості саме університетської культури, але в зарубіжних джерелах можна почерпнути досить інформації. Наприклад, американські університети приділяють велику увагу формуванню особливої корпоративної культури і визначають наступні напрями її реалізації: поліфункціональність університету; сильна орієнтація на наукові дослідження; наявність системи підготовки фахівців з науковим ступенем; орієнтація на сучасні напрямки науки, високі технології, інноваційний сектор в економіці; високий ступінь інформаційної відкритості та